

Tkanje in razpad vezi

29. ljubljanski mednarodni filmski festival se postopoma končuje: nočijo bodo na njem podelili nagrade, toda filmi se bodo vrteli tudi jutri in v ponedeljek, ko bosta še enkrat na ogled zmagovalni film in favorit občinstva.

Špela Barlič, Zdenko Vrdlovec

Z letošnjo cansko zlato palmo ovenčani japonski film *Tatiči* je še eden v vrsti filmov **Hirokazuja Koreede**, ki se sprašujejo, kaj je tisto, kar zares naredi družino. Barvita družinska celica, sestavljena iz treh generacij in zbasana v majhno, a življenja polno stanovanje na siromašnem obronku Tokia, je že na prvi pogled neobičajna. Oče uvaja sina v kriminalni biznis, starejša hči služi denar v nekakšnem slačiklubu, mama pri delu v pralnici obrača žepe, da bi našla kaj vrednega. Sami mali

sleparsko družino zajame policija in jo socialne službe raztrgajo na prafaktorje, si gledalec ne more kaj, da ne bi bil jezen na institucije, ki so ljudem, ki imajo le drug drugega, odvzele prav tisto, kar naj bi jim zagotovile: toplino doma. Koreeda nam pokaže, kako obsojajoče družba gleda na te male kriminalce, a potem zvito obrne ogledalo in nam pokaže tudi, kako preostanek družbe vidijo oni. Po družbenih standardih veljajo za disfunkcionalno, moralno izprijeno družino – toda, ali so res? Nikakor niso ljudje brez napak, a znajo ustvariti tisto, kar normativna družba vse bolj izgublja: družbeno

očetu speče oplemeniten kolač z neverjetno poživiljajočim učinkom. Zgodba se potem seveda zaplete na več ravneh: Vele ima z očetom nerazčiščene račune, pred njunimi vrati se začnejo zbirati množice čudežnega zdravila željnih ljudi, mafijca pa hočeta svoj paket nazaj. Film uspešno združi stari dobri balkanski humor s humanistično noto in kritiko razsutega zdravstvenega sistema države, nesrečno zataknjene v vich tranzicije.

Tranzit

Francosko-nemški film *Tranzit Christiana Petzolda* temelji na istoimenskem romanu Anne Seghers iz leta 1942, ki se dogaja v času nemške okupacije Francije, ko so francoski in nemški Judje pred nacizmom bežali v Marseille, da bi prišli na kakšno ladjo proti Ameriki ali Mehiki. Film ohrani romaneskno zgodbo in

Glavna kvaliteta filma *Tranzit* v režiji Christiana Petzolda je sanjsko morasta atmosfera, ki jo ustvarja položaj beguncev nekeje na meji med obstojem in neobstojem. Christian Schulz

pridaniči, a vendarle je to družina, ki jo je res veselje gledati – ljubeča, žmohtna, prekipevajoča od medsebojne naklonjenosti in nalezljive radosti. Nekje vmes se jim pridruži še zavržena deklica, ki jo najdejo na enem svojih tatinskih pohodov. Nenadoma pa začnejo druga za drugo padati kulse in gledalci se zavemo, da ti ljudje med seboj sploh niso v nikakršnih sorodstvenih razmerjih, a so kljub temu bolj družina kot marsikatera druga, zagotovo pa tista, iz katere so izšli. Ko

kohezijo, zdravo socialno tkivo, ki daje življenju barvo in smisel.

Zdravilec

O moči in pomenu družinskih vezi na svoj način spregovori tudi makedonski film *Zdravilec Gjorčerja Stavreskega*, zgodba o železničarskem delavcu Veletu, ki lokalnim kriminalcem sune paket prepovedanih drog, da bi na smrt bolnemu očetu priskrbel potrebna zdravila. Ker mu preprodaja ne gre od rok, marihuano zabriše v lonec in

like, toda tako, da jih prestavi v današnjo Francijo, ki da je še vedno pod nacistično okupacijo, toda na pariških ulicah ne vidimo nemških vojakov, ampak francosko policijo, ki nenehno izvaja racije, ljudje bežijo, kričijo, se skrivajo, delajo samomore, nekaterim uspe pribražati v Marseille, kjer se drenjajo na ameriškem ali mehiškem veleposlaništvu. Vse je torej videti, kot da je nacistem preživel ali pa znova oživel na lovu za novimi begunci »brez papirjev«, tako belimi kot temnopoltimi.

To je evidentno, toda glavna kvaliteta tega filma je v njegovi sanjsko morasti atmosferi, celo v sončnem Marseillu, ki jo ustvarja begunsko stanje na meji med smrtnim strahom in upanjem na rešitev. Ta atmosfera dobi včasih žalobne, elegične tone, ki jih ustvari pripovedovalec kot pričevalec neke že končane zgodbe, čeprav samo z njegovega vidika. Nemški begunec Georg (Franz Rogowski) je namreč pravo utelešenje lika na meji med obstojem in neobstojem. Njegova pot se začne med dvema mrtvima, iz Pariza zbeži z novo identiteto, ki jo je skupaj z literaturo in pismi prevzel od pisatelja Weilda, ki je naredil samomor v hotelski kopalnici; in v Marseille pribiži tako, da namesto njega v vagonu najdejo truplo nekega drugega begunca. Po zaslugi pisateljske identitete se na ameriškem veleposlaništvu znajde med redkimi, ki jim je obljubljena ladja čez Atlantik (če se bo le odpovedal komunističnim nagnjenjem in ne bo pisal o tem, kaj se dogaja v Evropi), vendar se odhodu odpove, da bi namesto njega lahko odpotovala žena mrtvega pisatelja in njen prijatelj. Toda ladja se potopi in begunec spet doljuje svoje življenje neki smrti. In kot njen dolжник ji tudi pripada. To je begunski »tranzit«. x

V filmu *Tatiči*, ovenčanem z letošnjo cansko zlato palmo, se japonski režiser Hirokazu Koreeda znova sprašuje, kaj je tisto, kar zares naredi družino. Dokumentacija